

OM ÖVNINGSBOKEN

Övningsbokens uppgifter bearbetar innehållet i grundboken och ger eleverna utmaningar. För att underlätta urvalet av uppgifter är de kategoriserade i sex olika typer.

G Grundbok. För att besvara frågan behöver eleverna använda texten i grundboken.

K Klurisar. Uppgifter som utmanar eleverna. Frågeställningarna hör till aktuellt område, men svaret står inte tydligt i grundboken.

I Internet. Uppgifterna kräver tillgång till internet. Uppgifterna har varierad svårighetsgrad. Ibland är det bara bilder eller filmklipp som ska visas.

U Undersök. Ta reda på mer om något. Ibland krävs tillgång till internet eller att eleverna undersöker något utanför klassrummet.

D Diskutera. Diskutera problemställningen i grupp eller i hela klassen. Eleverna lyssnar på varandra.

Ö Övningsbok. Informationen till uppgiften finns på samma sida i övningsboken. Det kan till exempel vara en karta eller en tabell.

Förmågor

Enligt kursplanen är det sex förmågor som ska utvecklas i ämnet samhällskunskap. Förhoppningsvis kan uppgifterna i övningsboken vara till stöd för det.

(F1) reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar,

(F2) analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv,

(F3) analysera samhällsstrukturer med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp och modeller,

(F4) uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv,

(F5) söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet och att

(F6) reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser.

Diagnoser

Det finns diagnoser till alla kapitel. De ger information om elevernas kunskapsutveckling.

Capensis förlag AB

Falköping

www.capensis.se

e-postadress: info@capensis.se

© 2017 Capensis förlag AB, Limnea utbildning AB
och Michael Engström

ISBN-13:978-91-85887-84-2

Tryck: Bulls Graphics AB, Halmstad

Boken är skyddad av upphovsrättslagen.

SPRÅKGRANSKNING

Elin Herrmann

VÄRDEFULLA SYNUNKTER PÅ INNEHÅLLET
Elever på Mogärdeskolan, Tilda Wiklund

REDAKTÖR OCH GRAFIK

Jan Wiklund

TECKNINGAR

Henry Ståhle

FRAMSIDA

Henry Ståhle

JÄMSTÄLLDHET (II)

1. **Ö** Läs av i diagrammen till höger.

a) Vilken är den vanligaste hushållssysslan bland barn?

_____

b) Hur många procent av flickorna städar sitt rum?

_____

c) Hur många procent av pojkarna bäddar sin säng?

_____

d) Nämn en syssla som fler pojkar än flickor gör.

_____

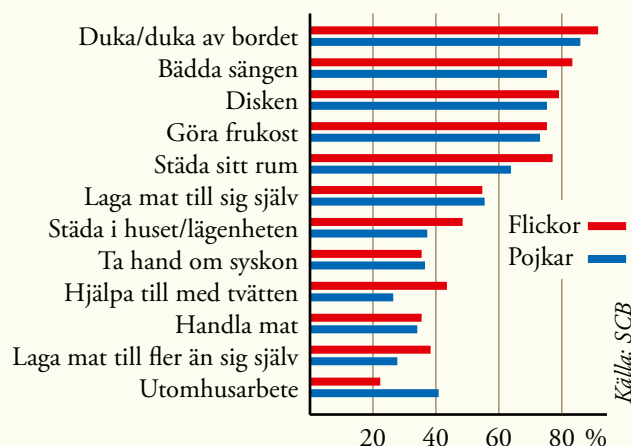
e) Hur stor del av barnen hjälper till hemma mer än 5 timmar varje vecka?

_____

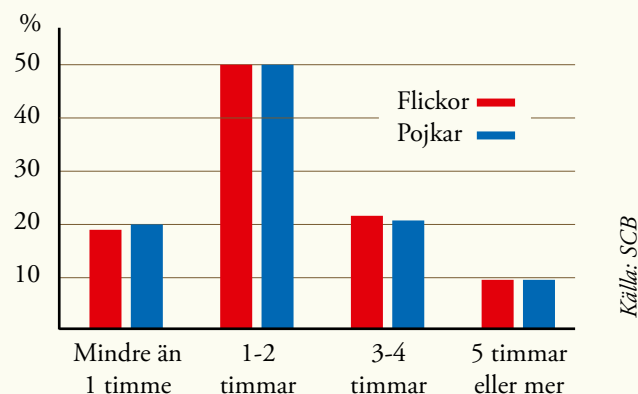
f) Vilket är det vanligaste antalet timmar som barn hjälper till hemma?

_____

HUSHÅLLSSYSSLOR BARN 10-18 ÅR

HUSHÅLLSSYSSLOR BARN 10-18 ÅR ANTAL TIMMAR PER VECKA

2. **U** Vem gör vad hemma hos dig? Kryssa i rutorna nedan.

	Mest mamma	Mest pappa	Något av dina syskon	Du själv	Någon annan
Lagar mat	☐	☐	☐	☐	☐
Dukar bordet	☐	☐	☐	☐	☐
Dukar av bordet	☐	☐	☐	☐	☐
Plockar i diskmaskinen	☐	☐	☐	☐	☐
Städar ditt rum	☐	☐	☐	☐	☐
Städar huset/lägenheten	☐	☐	☐	☐	☐
Tvättar bilen	☐	☐	☐	☐	☐
Handlar mat	☐	☐	☐	☐	☐
Tvättar kläder	☐	☐	☐	☐	☐
Packar dina gympakläder	☐	☐	☐	☐	☐
Matar husdjur	☐	☐	☐	☐	☐
Skottar snö	☐	☐	☐	☐	☐
Klipper gräset	☐	☐	☐	☐	☐
Bäddar din säng	☐	☐	☐	☐	☐

DIAGNOS INFORMATIONSSPRIDNING I OLIKA MEDIA

1. Vad kan censur innebära?

- Politiker bestämmer vad som får skrivas i en tidning.
- Alla har rätt att skriva vad de tycker och tänker om olika saker i tidningar och böcker.
- Journalister får skriva vad de vill i en tidning.

2. Vad kallas en dagstidning som ges ut i hela landet?

- Landstidning
- Rikstidning
- Lokaltidning

3. Vad måste alla hushåll som har en tv betala?

- Tv-avgift
- Kanalpaket
- Prenumeration

4. Vad heter det när någon äger rättigheterna till en film eller en bok?

- Äganderätt/upphovsrätt
- Yttrandefrihet
- Svea rikets lag

5. Vilka kan skriva information på en wikisida?

- Bara forskare och vetenskapsmän
- Bara elever i skolan
- Både elever och forskare

6. Vad för slags kommunikation sker när du läser en tidning?

- Envägskommunikation
- Tvåvägskommunikation
- Opinion

7. Vad kallas det när ett företag betalar för att deras namn ska finnas med på ett basketlags tröjor?

- Direktreklam
- Produktplacering
- Sponsring

8. Vad kallas det för när kommunen vill informera om att en väg stängs av under sommaren?

- Samhällsreklam
- Samhällsinformation
- Samhällskunskap

9. Hur kan en person som vill skapa opinion sprida sina åsikter? Nämna två olika sätt.

a) _____

_____

b) _____

_____

10. Varför behöver journalister inte berätta varifrån de har fått information om olika saker?

_____

_____

_____

11. På vilket sätt kan populärkultur påverka vårt sätt att vara?

_____

_____

_____

12. På vilka sätt kan reklam vara bra/dåligt?

Bra _____

_____

_____

Dåligt _____

_____

_____

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER OCH EXEMPEL PÅ MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

1. **G** Ge exempel på två av FN:s mål.

a) _____

b) _____

2. **G** Vilka är det som har kommit överens om de mänskliga rättigheterna?

_____

_____

3. **G** För vilka gäller de mänskliga rättigheterna?

_____

4. **G** Ge exempel på två mänskliga rättigheter.

1. _____

2. _____

5. **G** Varför följer inte alla länder de mänskliga rättigheterna?

_____

_____

6. **D** Tycker du att de mänskliga rättigheterna följs i Sverige?

7. **Ö** Ange tre länder för varje grad av kränkning av de mänskliga rättigheterna.

a) Mycket hög _____

_____

b) Hög _____

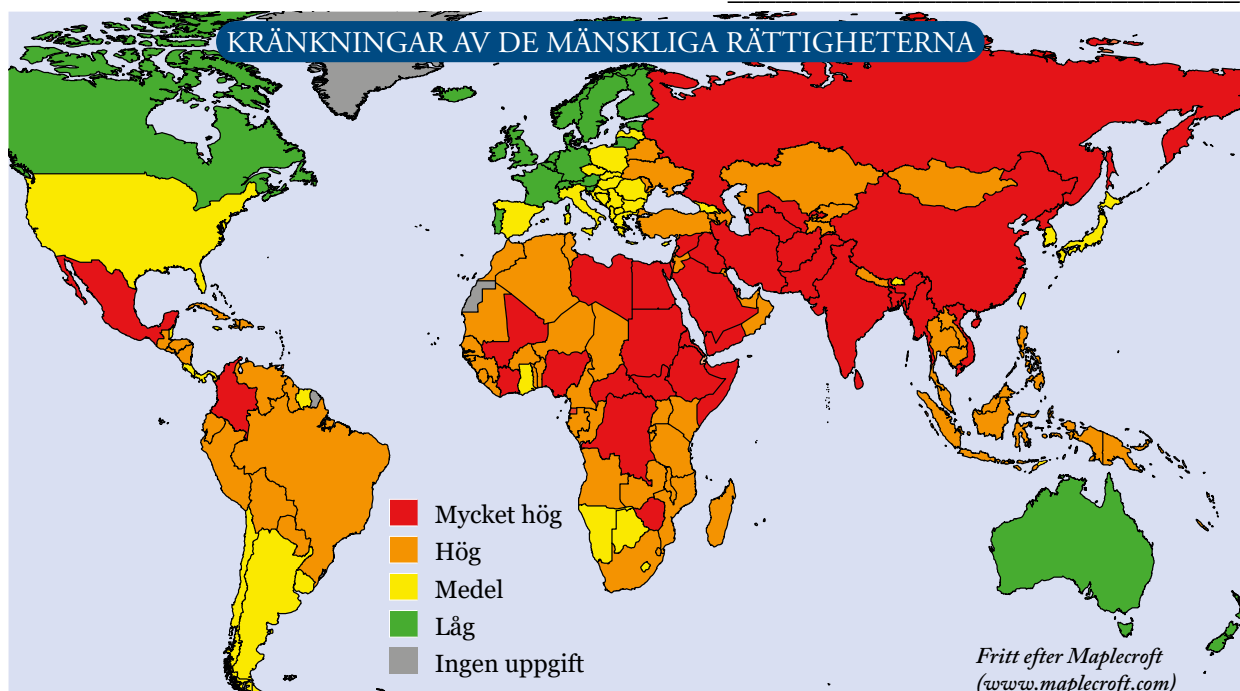
_____

c) Medel _____

_____

d) Låg _____

_____

VAD KAN ÄNDRAS?

1. **G** Varför vill många människor från till exempel länder i Afrika och Asien flytta till Europa?

---

2. **G** Vad gör FN för att minska fattigdomen i världen?

---

3. **G** Vad är bistånd?

---

4. **G** Hur kan fattigdom minskas?

a) _____

b) _____

5. **O** Sveriges tio största biståndsländer är

<i>Land</i>	<i>Bistånd i miljoner kronor</i>
Afghanistan	877
Tanzania	755
Mocambique	570
Somalia	544
Palestina	490
Syrien	481
DR Kongo	436
Etiopien	386
Kenya	375
Zambia	353

a) Hur många av länderna ligger i Afrika? _____

b) Hur många av länderna ligger i Asien? _____

c) Ringa in hur många miljarder kronor biståndet är för de tio länderna tillsammans.

2,4   3,6   5,3   10,7

6. **K** Dra streck mellan orden som betyder ungefär samma sak i figuren nedan. Se exemplet med snäll.

Bistånd	Fattigdom	Snäll	Korruption	Tull	Välstånd
understöd	trevlig	armod	mutor	vålmåga	införselavgift
undsättning	importavgift	bestickning	god	elände	god ekonomi
nöd	fördärv	skatt	hjälp	hjälp	rikedom
misär	överflöd	vänlig	handelshinder	ruttenhet	stöd
brist	välfärd	hygglig	u-hjälp	fusk	straffavgift

Note: A diagram shows lines connecting 'Snäll' to 'trevlig', 'armod' to 'nöd', 'bestickning' to 'skatt', 'god' to 'hjälp', and 'vänlig' to 'hygglig'.